

Száz esztendő vívőhangja.

Irja:

Rexa Dezső

Vendéglő a Magyar Királynak
régén (balra) és ma (lent).

XIII.

A DOROTTYA- UTCA

Nobel-utca és valóban az is volt mindenha. A Belvárost köti össze a Lipótvárossal, a Lánchídon át Budával. Gazdag kereskedővilág lakja — Pest új polgárai, akik összekötik a fejlődő magyar fővárost a nagyvilággal.

Kazinczy, mikor 1828-ban tizenhárom esztendei távollét után csodálva látja, mint nőtt nagyra e rövid idő alatt a «metropolisz» — így ír erről az utcáról:

«Kocsisom tovább hajtván tehát a Magyar Király előtt állta meg, hogy a Mária-Dorothea úczáján nézzenek végig, melynek szegletében balra a Vurm udvar, jobbra a Vogel-háza állta.

— Pestnek ez a legszebb úczája — úgymond — 's a franciák is úgy vallják, hogy Párisba is beillene.

Az úca tágas 's a házak egymagasságúak, igen szép stílusban. Nevét a Nádornak Würtembergi Herceggasszony hitvesétől vette, kétségen kívül azért, mivel a József név, melyet a Nádor is, nagybátyja is viselt, nem jegyezhetett volna világosan...»

Kazinczy fiákerosa valószínűleg igazat mondott, mikor a Maria-Dorothea utcát jelölte meg mint az akkori Pest legszebb utcáját és a nagy esztéta, Kazinczy, mikor javalva kocsisa bírálatát szól az utcáról — nem írt volna róla ily elismerőleg, ha maga úgy nem ítél róla.

A régi kép ma is tetszetősnek mutatja. Az előtérben balról áll a «Magyar Király» szálloda, mely valamikor kedvelt beszálló volt, ahol az ember mindig találkozott külföldi kiválóságokkal: — az épületnek szomszédja volt a pompás német színház, annak a vendégművészei és művésznői mindig itt laktak. Az épület sarokhelyiségében kávéház volt. Híres, mert legelsőül ez tett ki az utcára oleandereket meg buxusokat és ké-

nyelmes kanapékat meg asztalkákat, hogy finyóros arszlánaink ott kigyönyörködhessek magukat az utcán sétálgató szépekben: — asszonyokban és hajadonokban. (Ez 1813-ban történt.)

A baloldalon állt az említett Wurm-udvar; szinte, mint a szálló épülete, ma is áll. Akkor benne a francia Malvieux gabona- és banküzlete volt, amelyből lesz majd a Jelzálogbank. A Vogel-háza helyére kerül a Hitelbank hatalmas palotája és a jobboldali sarokház a homlokzatban — nyomtalanul eltűnt, mint annyi más háza ennek az utcának s helyet adott egy nagy bérpalotának — melynek még a padlásán is munkál a kultúra: napfényrel festenek arcképeket szép delnőkről és kevésbé szép közéleti szereplőkről...

Akkoriban, amikor Széchenyi Lánchídja nem nyúlt át a pesti partról Budára, a nagyközönség kevésbé frequentálta ezt a szép utcát. Akkor a híd, — hajóhíd volt az, amit az őszi évad derekán, amikor felni kellett a hirtelen fagyoktól, széjjelszedtek — a mai Deák Ferenc-utca tengelyében állott — (az utcát arról is nevezték akkor Nagyhid-utcának). Amíg a híd pallói biztos utat engedtek az átkelőknak, a közönség nemcsak úgy használta, ha átigyekezett a szomszéd városba, de az volt a kedvenc sétálóhely. Gyönyörű látképet nyújtott a két város, a folyam hőmpolygó víztömege, a felette elsuhanó szellő lehűtötte a rekkenő nap hevét és így mi sem volt kellemesebb, mint ott sétálgatni fel s alá.

De mikor megépült a Lánchíd (1840-ben kezdték és a szomorú 49-ben fejezték be), a Nagyhid-utca forgalma megcsappant és a Mária-Dorothea utcára terelődött és azóta ma is egyike legforgalmasabb utcáimknak.

Kissé más lett a képe, mint ahogy a neve is megváltozott. A Mária lemaradt, a német Dorotheából is Dorottya lett s ma az ott járó-kelek már mit sem tudnak a jó-ságos főhercegnéről, a jólelkű, Pestet oly nagyon szerető főherceg-nádor hitveséről...

